

CURTEA DE APEL CENTRU

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Teilor 4
e-mail: cac@justice.md, Tel.: /373 22/ 409 209

www.instante.justice.md

1a-871/25

1-24044791-02-1a-02092025

Curtea Constituțională

Mun. Chișinău str. Lăpușneanu nr.28 MD-2004

secretariat@constcourt.md

La data de 02.09.2025 în adresa Curții de Apel Centru a parvenit spre examinare apelul depus de către avocații Natalia BAYRAM și Sergiu MORARU în interesele inculpatei Evghenia GUȚUL, și apelul depus de către avocatul Constantin BRIA și în interesele inculpatei Svetlana POPAN, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-1035/2024 din 05 august 2025 (judecător Ana CUCERESCU).

La data de 08.10.2025, în cadrul ședinței de judecată avocatul Natalia BAYRAM a înaintat o cerere de sesizare a Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție a prevederilor articolului 20 alin. (4¹) Cod de procedură penală.

Prin Încheierea Colegiul Penal al Curții de Apel Centru din data de 14 ianuarie 2026, a fost admisă cererea înaintată de avocatul Natalia BAYRAM de sesizare a Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Prin prezenta, Curtea de Apel Centru, vă expediază cererea avocatului Natalia BAYRAM și Încheierea Colegiul Penal al Curții de Apel Centru din data de 14 ianuarie 2026.

Anexa: -Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

-Încheierea Colegiului Penal al Curții de Apel Centru din 14 ianuarie 2026.

**Vicepreședinte interimar
al Curții de Apel Centru**

Spoială Alexandru

4

Către: Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Adresa: mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu,
nr. 28, tel.: +373 22 25-37-08,
e-mail: secretariat@constcourt.md

SESIZARE
privind excepția de neconstituționalitate
a art. 20 alin. (4¹) Cod de procedură penală

prezentată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

A.1. Avocat

1. Nume: Bayaram
2. Prenume: Natalia
3. Adresă:
4. Telefon, email:

A.2. Instanța de judecată

1. Curtea de Apel Centru
2. Complet de judecată:
3. adresa: mun. Chișinău, str. Teilor, 4
4. email: cac@justice.gov.md

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun.

Pe rolul Curții de Apel Centru se află în examinare cererea de apel înaintată în interesele dnei Guțul Evghenia împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 5 august 2025.

Potrivit sentinței, Guțul Evghenia a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 30, 42 alin. (5), 45, 181² alin. (5) din Codul penal, fiindu-i stabilită pedeapsă penală sub formă de 7 ani închisoare, cu privarea dreptului de a exercita activități legate de organizare contabilă și financiară în cadrul partidelor politice precum și privare de activitate de membru în partidele politice pe un termen de 5 ani.

Dna Guțul a fost recunoscută vinovată de complicitate la comiterea infracțiunii de acceptare cu bună știință a finanțării partidului politic din partea unui grup criminal organizat în perioada anilor 2021-2022 prin introducerea pe teritoriul RM a mijloacelor financiare în interesul unui concurent electoral, deghizarea sumelor de bani, falsificarea formularelor de donații, asistență la remunerare financiară ilegală în cadrul întrunirilor politice, remunerarea persoanelor etc.

Dat fiind gravele încălcări de fapt și de drept comise de instanța de fond, încălcarea tuturor drepturilor fundamentale ale dnei Guțul, emiterea unei sentințe ilegale, contrare tuturor circumstanțelor cauzei, sentința a fost atacată cu apel la Curtea de Apel Centru.

C. Obiectul sesizării.

1. Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității art. 20 alin. (4¹) din Codul de procedură penală, în redacția Legii nr. 100/2025.

D. Legislația pertinentă.

1. Constituția Republicii Moldova

Articolul 1 Statul Republica Moldova

- (1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.
- (3) Republica Moldova este un **stat de drept**, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

- (1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.
- (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 6 Separația și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

- (1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.
- (2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 16 Egalitatea

- (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.
- (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

- (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
- (2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decît cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

- (1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.
- (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 25

Libertatea individuală și siguranța persoanei

- (1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.
- (2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.
- (3) Reținerea nu poate depăși 72 de ore.
- (4) Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult pînă la 12 luni.
- (5) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea - în cel mai scurt termen; motivele reținerii și învinuirea se aduc la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.
- (6) Eliberarea celui reținut sau arestat este obligatorie dacă motivele reținerii sau arestării au dispărut.

Articolul 26

Dreptul la apărare

- (1) Dreptul la apărare este garantat.
- (2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.
- (3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.
- (4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

- (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.
- (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
- (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.
- (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 114

Înfăptuirea justiției

Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.

Articolul 115

Instanțele judecătorești

- (1) Justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.
- (2) Pentru anumite categorii de cauze pot funcționa, potrivit legii, judecătorii specializate.
- (3) Înființarea de instanțe extraordinare este interzisă.
- (4) Organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sunt stabilite prin lege organică.

Articolul 116

Statutul judecătorilor

- (1) Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.
- (2) Judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție, în condițiile legii, până la atingerea plafonului de vârstă, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Președintele Republicii Moldova poate respinge o singură dată candidatura propusă de către Consiliul Superior al Magistraturii.

(5) Deciziile privind numirea judecătorilor și cariera acestora trebuie să fie adoptate în baza unor criterii obiective, bazate pe merit, și a unei proceduri transparente, în condițiile legii. Promovarea sau transferul judecătorilor se face doar cu acordul acestora.

(5¹) Judecătorii au doar imunitate funcțională în condițiile legii.

(6) Sancționarea judecătorilor se face în conformitate cu legea.

(7) Funcția de judecător este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite, cu excepția activității didactice și științifice.

Articolul 119

Folosirea căilor de atac

Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.

Articolul 135

Atribuțiile

(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

b) interpretează Constituția;

c) se pronunță asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;

d) confirmă rezultatele referendumurilor republicane;

e) confirmă rezultatele alegerii Parlamentului și a Președintelui Republicii Moldova;

f) constată circumstanțele care justifică dizolvarea Parlamentului, demiterea Președintelui Republicii Moldova sau interimatul funcției de Președinte, precum și imposibilitatea Președintelui Republicii Moldova de a-și exercita atribuțiile mai mult de 60 de zile;

g) rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție;

h) hotărăște asupra chestiunilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid.

(2) Curtea Constituțională își desfășoară activitatea din inițiativa subiecților prevăzuți de Legea cu privire la Curtea Constituțională.

Articolul 140

Hotărârile Curții Constituționale

(1) Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

(2) Hotărârile Curții Constituționale sînt definitive și nu pot fi atacate.

2. Legislația internațională

a) **Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale**

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărîrea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată pînă ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

3. Orice acuzat are, în special, dreptul:

a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa;

b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;

c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloace necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;

d) să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării;

e) să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

Articolul 13. Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Articolul 14. Interzicerea discriminării

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

3. Cadrul normativ național pertinent

Codul de procedură penală al RM

Articolul 20. Desfășurarea procesului penal în termen rezonabil

(1) Urmărirea penală și judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile.

(2) Criteriile de apreciere a termenului rezonabil de soluționare a cauzei penale sînt:

- 1) complexitatea cazului;
- 2) comportamentul participanților la proces;
- 3) conduita organului de urmărire penală și a instanței de judecată;
- 3¹) importanța procesului pentru cel interesat;
- 4) vîrsta de pînă la 18 ani a victimei.

(3) Urmărirea penală și judecarea cauzelor penale privind infracțiunile de corupție și cele conexe actelor de corupție, în special privind infracțiunile prevăzute la art.181 și 182 din Codul penal nr.985/2002, a cauzelor penale în care sunt persoane aflate în arest, precum și minori se fac de urgență și în mod prioritar.

(4) Respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror, iar la judecarea cazului – de către instanța respectivă.

(4¹) În cauzele penale prevăzute la art.181 și 182 din Codul penal nr.985/2002, urmărirea penală urmează a fi terminată într-un termen de cel mult 6 luni. Termenul de urmărire penală poate fi prelungit motivat de către procuror, cu informarea Procurorului General în cazul fiecărei prelungiri. Cauzele respective se examinează de către prima instanță în cel mult 4 luni, iar de către instanța de apel și în cel mult două luni, termene care pot fi prelungite prin încheierea instanței respective.

[Art.20 alin.(3) modificat, alin.(4¹) introdus prin Legea nr.100 din 13.06.2025, în vigoare 14.06.2025]

E. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție.

Prin prezenta sesizare se solicită verificarea constituționalității noilor prevederi de la art. 20 alin. (4¹) din Codul de procedură penală, introdus de Parlament prin Legea nr. 100/2025.

Tezele de bază prin care se cere verificarea constituționalității normei legale menționate, sunt dubiile serioase privind neconstituționalitatea regimului procedural accelerat introdus pentru cauzele prevăzute la art. 181–182 Cod penal.

Argumentul de bază se referă la faptul că celeritatea nu poate fi atinsă prin sacrificarea garanțiilor procesuale și a independenței justiției. Potrivit sesizării distingem că sunt incidente mai multor drepturi fundamentale garantate de Constituție: (i) atingerea substanței dreptului la apărare, (ii) compromiterea echității procedurale, (iii) discriminare procesuală prin diferențe de tratament selectiv, și (iv) imixtiunea în independența justiției, contrar Constituției și standardelor CEDO.

Astfel, considerăm că prin norma legală contestată au fost aduse atingeri următoarelor valori și principii de ordin constituțional:

1. Principiul legalității și securității raporturilor juridice. Art. 1 alin. (3) din Constituție prevede că Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

2. Separația și colaborarea puterilor. Art. 6 din Legea Supremă stabilește că în Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Implicarea nejustificat de frecventă în procedurile judiciare cu scop de luptă politică și protecție a propriilor interese ale puterii executive sau legislative afectează grav principiul separării puterilor în stat.

3. Egalitate și nediscriminare. Conform art. 16 din Constituție: (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Selecția unei singure categorii de infracțiuni cu conotație politică pentru un regim mai sever este nejustificată obiectiv și rezonabil; infracțiuni mai grave nu au termene-cap similare.

4. Potrivit art. 20 din Constituție (1) *Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.* (2) *Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.*

Nu este posibil de a vorbi despre satisfacție efectivă și proces echitabil atunci când sunt impuse norme procedurale discriminatorii, abuzive și care nu vor permite o examinare obiectivă și cu respectarea drepturilor fundamentale ale persoanei.

În acest sens este direct incident art. 6 al CEDO care garantează un proces echitabil. **Egalitatea de arme este afectată prin dezechilibre structurale între acuzare și apărare; celeritatea devine scop în sine, nu mijloc, erodând dreptul la prezentarea efectivă a cauzei.**

5. Conform art. 26 din Constituție (1) *Dreptul la apărare este garantat.* (2) *Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.* (3) *În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.* (4) *Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.*

Termenele-limită impuse exclusiv cauzelor de la art. 181–182 CP comprimă timpul necesar pentru expertize, comisii rogatorii, audierea martorilor apărării și studierea dosarului; lipsesc garanții compensatorii reale.

6. Potrivit art. 54 din Constituție nu se admite adoptarea de legi care retrâng drepturile fundamentale ale omului. A fost depășit principiul proporționalității – nu s-a demonstrat necesitatea măsurii; existau alternative mai puțin intruzive (management judiciar, standarde de motivare a amânărilor, prioritarizare administrativă, consolidarea capacităților instituționale).

7. Independența justiției (art. 114–116 din Constituție) – calendarul legislativ prestabilit înlocuiește marja de apreciere a judecătorului cu o grilă rigidă iar probatoriul se calibrează la timp, nu la necesitate.

F. Argumentarea pretensei încălcări a unuiu sau a mai multor drepturi garantate de Constituție.

Privind circumstanțele adoptării normei contestate și unele aspecte de ordin conceptual

1. Prin Legea nr. 100 din 13 iunie 2025 Parlamentul a modificat și completat un șir de acte normative cu scopul generic – combaterea corupției electorale și politice. Prin această lege, intrată în vigoare la 14 iulie 2025 art. 20 din Codul de procedură penală a fost completat cu alineatul (4¹) care prevede următoarele: ***În cauzele penale prevăzute la art.181 și 182 din Codul penal nr.985/2002, urmărirea penală urmează a fi terminată într-un termen de cel mult 6 luni. Termenul de urmărire penală poate fi prelungit motivat de către procuror, cu informarea Procurorului General în cazul fiecărei prelungiri. Cauzele respective se examinează de către prima instanță în cel mult 4 luni, iar de către instanța de apel și în cel mult două luni, termene care pot fi prelungete prin încheierea instanței respective.***
2. Este necesar de menționat faptul că orice modificare legislativă trebuie să corespundă mai multor principii legale de legiferare începând e la elaborarea actului normativ, avizare, expertizare, consultări publice etc. totodată orice proiect de act normativ trebuie să fie argumentat și motivat corespunzător. În cazul completării art. 20 din CPP o astfel de motivare a lipsit cu desăvârșire. Nici autorii dar nici alți participanți la procesul legislativ nu au argumentat necesitatea impunerii unor termene atât de restrânse pentru examinarea anume a două componente de infracțiune care au directă implicare politică.
3. Este adevărat că autorii au venit cu unele argumente generale cu privire la recomandările Curții Constituționale de a lupta eficient cu corupția electorală, doar că legiuitorul a înțeles acest mesaj în felul său și la realizat strict politic, cu imixtiunea directă în puterea judecătorească.
4. Dreptul procesual penal moldovenesc consacră, de regulă, termene generale, flexibile, cu posibilitatea prelungirii motivate. Introducerea unei „insule” de termene rigide doar pentru art. 181–182 CP rupe coerența Codului de procedură penală și produce suprapuneri/paradoxuri: infracțiuni incomparabil mai grave (omor, trafic de persoane, terorism, corupție de mare amploare) nu sunt încorsetate în termene atât de scurte, deși pot fi – logic – prioritizate. Din perspectiva legii privind actele normative (principiile legalității, necesității, oportunității și nediscriminării), diferența de regim trebuie să fie fundamentată pe criterii obiective (de ex. volum probator tipic redus, risc de perimare

a probelor, particularități tehnice). În cauzele 181–182 CP, realitatea este inversă: probatoriul e extensiv și preponderent documentar/financiar, necesitând timp.

5. Mai mult, construcția „termene-limită” cu posibilitate de prelungire doar pe scara verticală (procurorul + informarea Procurorului General; „prelungire prin încheierea instanței”) stimulează o practică formalistă: pentru a evita nulități, actorii procedurali vor prioritiza viteza în detrimentul calității probelor, ceea ce crește riscul de erori judiciare. În aceeași cheie, diferențierea lipsește de justificare sistemică: dacă scopul este „debirocratizarea și celeritatea”, ea trebuie urmărită general, nu selectiv pe „dosare politice”.
6. Adoptarea Legii nr. 100 din 13 iunie 2025 a condus la o modificare substanțială a Codului de procedură penală nr. 122/2003, concentrându-se pe dispozițiile care afectează exclusiv infracțiunile prevăzute la articolele 181 - 182 din Codul penal nr. 985/2002, tocmai cele care stau la baza procedurii penale împotriva Evgheniei Gutul. Caracterul selectiv al acestei reforme ridică o problemă de constituționalitate și convenționalitate de cea mai mare importanță: este o lege formal generală, dar care vizează în mod concret restricționarea drepturilor procedurale ale unei persoane sau ale unui grup restrâns de persoane perfect identificabile pe baza infracțiunii penale pentru care sunt anchetate sau urmărite penal, lăsând la latitudinea procuraturii să determine procedurile penale care vor fi inițiate împotriva acelor persoane specifice.
7. Din punct de vedere doctrinar, problema depășește simpla examinare a legalității procedurale și intră în sfera principiilor structurale ale statului de drept. O normă procedurală care modifică echilibrul drepturilor între acuzare și apărare nu poate fi examinată numai din punctul de vedere al oportunității legislative; ea trebuie examinată din punctul de vedere al conformității sale cu principiile egalității în fața legii, al dreptului la un proces echitabil și al interzicerii discriminării arbitrare, toate acestea fiind de natură constituțională și protejate, de asemenea, de Convenția europeană a drepturilor omului (CEDO).
8. Cazul Evgenia Gutul reprezintă un exemplu paradigmatic de legislație *ad casum*, în care forma generală a legii ascunde un scop specific. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a avertizat că utilizarea puterii legislative pentru a modifica în mod e rezultatul sau condițiile unui proces în curs încalcă esența articolului 6 din CEDO (*Stran Greek Refineries și Stratis Andreadis împotriva Greciei*, 1994), o doctrină care se aplică pe deplin în cazul actual din Moldova. Legea în cauză nu este neutră: forma sa și momentul aprobării demonstrează o intenție clară de a afecta poziția juridică a pârâtului, ceea ce face imperativă revizuirea și examinarea sa constituțională în lumina Convenției.
9. Legea nr. 100/2025 introduce modificări care afectează termenele pentru anchetă, programarea ședințelor de judecată și prioritatea procedurală a cauzelor referitoare la

articolele 181 - 182 din Codul penal. Noul articol 20 alineatul (4¹) din Codul de procedură penală impune un termen maxim de șase luni pentru anchetă, care poate fi prelungit numai prin decizia procurorului, și prevede că cauzele trebuie soluționate de instanța de fond în termen de maximum patru luni și de instanța de apel în termen de maximum două luni.

10. Din punct de vedere tehnic, această modificare alterează structura controlului judiciar în detrimentul independenței judiciare. Legiuitorul la adoptarea codului de procedură a conceput un sistem care echilibra rapiditatea și garanțiile, în care termenele limită serveau ca orientări rezonabile și nu ca mecanisme de restricționare a apărării. Norma contestată transformă însă aceste termene limită în cerințe obligatorii și centralizează puterea de prelungire în cadrul procuraturii, eliminând controlul judecătorului asupra procedurii.
11. Reformele succesive ale art. 181–182 CP și introducerea procedurii accelerate exclusiv pentru aceste infracțiuni au survenit într-un climat de polarizare politică, cu dosare vizibile ce privesc opoziția. Chiar dacă Curtea nu judecă oportunitatea politică, standardul de „aparentă de imparțialitate” și „neutralitate procedurală” nu poate ignora contextul: când o normă procesuală specială vizează tocmai categoria cauzelor în care pârâtul este, tipic, actor politic, suspiciunea de finalitate punitiv-politică este sporită. În astfel de situații, Curtea aplică scrutin strict asupra justificării diferenței de tratament și al garanțiilor compensatorii. Aici, justificarea lipsește, iar garanțiile sunt precare.
12. Această reconfigurare afectează în mod direct dreptul la apărare și principiul egalității armelor. În practică, aceasta reduce timpul disponibil pentru pregătire, slăbește posibilitatea de contestare a probelor și transformă procesul penal într-un itinerar accelerat care privilegiază acuzarea. În termeni doctrinari, ne confruntăm cu un proces denaturat, în care forma înlocuiește garanțiile și eficiența administrativă prevalează asupra justiției substanțiale.

Privind aspecte de fond și încălcările drepturilor fundamentale garantate de Constituție și CEDO

13. Considerăm că noul alineat (4¹) din art. 70 al Codului de procedură penală depășește limitele cadrului constituțional prevăzute de art. 16, 20, 26, 114-116 din Constituție, în coraport cu alte norme constituționale – art. 1, 6 și 54 din Legea Supremă. De asemenea este direct incident art. 6 al Convenției europene.

Principiul legalității și securitatea raporturilor juridice – art. 1 din Constituția Republicii Moldova.

14. Principiul securității juridice, recunoscut implicit în articolul 1 din Constituția Republicii Moldova și reafirmat de jurisprudența constituțională comparată, este o componentă esențială a statului de drept. Acest principiu implică faptul că normele juridice trebuie să fie clare, previzibile și stabile, astfel încât cetățenii să se poată baza în mod rezonabil pe continuitatea sistemului juridic și să își organizeze comportamentul în conformitate cu acesta. În materie penală și procedurală penală, relevanța sa este accentuată, întrucât protecția împotriva arbitrarului puterii punitive a statului depinde de respectarea sa.
15. Reforma introdusă prin Legea nr. 100/2025 subminează această stabilitate. Într-adevăr, ea a fost aprobată în cursul procedurilor penale deja inițiate împotriva Evgeniei Gutul, modificând termenele, condițiile de apărare și formele de urmărire penală. Această modificare bruscă, lipsită de o justificare rezonabilă, distruge previzibilitatea sistemului procedural și creează un climat de incertitudine incompatibil cu încrederea legitimă pe care inculpatul o acordă administrației justiției. CEDO a statuat că „siguranța juridică este inerentă noțiunii de stat de drept” (*Beian împotriva României*, 2007) și că modificarea imprevizibilă a reglementărilor în cursul procedurii încalcă articolul 6 din CEDO.
16. Așteptările legitime sunt o manifestare concretă a securității juridice și protejează așteptarea rezonabilă că normele aplicabile unei situații nu vor fi modificate în detrimentul părții interesate. În cazul de față, echipa de apărare a Evgeniei Gutul își structurase strategia în conformitate cu cadrul anterior al Codului de procedură penală; reforma bruscă nu numai că modifică regulile jocului, dar se aplică și retroactiv, afectând așteptările legitime și **transformând procedura într-un teren instabil și imprevizibil.**
17. Referitor la securitatea juridică, Comisia de la Veneția a observat că aceasta „este esențială pentru încrederea în sistemul judecătoresc și în preeminența dreptului”. Ea „pretinde ca normele juridice să fie clare și precise și să urmărească asigurarea caracterului previzibil al situațiilor și raporturilor juridice. Retroactivitatea legii este, de asemenea, contrară principiului securității juridice, cel puțin în materie penală (articolul 7 CEDO), pentru că subiectele de drept trebuie să cunoască consecințele acțiunilor lor; însă această constatare este valabilă și în dreptul civil și cel administrativ, atunci când retroactivitatea unei norme aduce atingere drepturilor și intereselor protejate de lege”
18. Componentele securității juridice „pot fi definite ca incluzând următoarele elemente: caracterul public, precizia, consecvența, stabilitatea, neretroactivitatea și caracterul definitiv și obligatoriu al deciziilor”. Și, mai departe: „stabilitatea pretinde ca instrumentele juridice să nu fie modificate atât de des, încât principiul ignorantia juris non excusat să fie imposibil de aplicat de un cetățean obișnuit. instanțele nu ar trebui să se abată de la o interpretare anterioară a unui instrument juridic, cu excepția cazului

în care există un motiv justificat. Neretroactivitatea interzice aplicarea instrumentelor juridice în mod retroactiv. De la această regulă se poate deroga doar în circumstanțe excepționale”.

19. Securitatea juridică îndeplinește mai multe funcții: ea contribuie la păstrarea păcii și la menținerea ordinii într-o societate, dar și la ameliorarea eficienței juridice, permițându-le tuturor să aibă o cunoaștere suficientă a legii, astfel încât să poată să se conformeze cu aceasta. De asemenea, ea le oferă persoanelor mijloace pentru a stabili dacă exercitarea puterii publice este arbitrară. Ea ajută persoanele să-și organizeze viețile, permițându-le să facă planuri pe termen lung și să aibă așteptări legitime
20. În Raportul său privind statul de drept, Comisia de la Veneția a subliniat că principiul securității juridice joacă un rol esențial în menținerea încrederii în sistemul judecătoresc și în preeminența dreptului, iar acest fapt este, la rândul său, important pentru contractele comerciale și pentru dezvoltarea economică a unui stat. Dacă nu există încredere, cetățenii (și investitorii de peste hotare) pot să nu intre în raporturi contractuale cu partenerii locali și, deci, pot renunța la activitățile economice indispensabile pentru dezvoltarea economică a statului. Astfel, securitatea juridică (sau lipsa acesteia) are un impact economic important. Ea ar trebui să fie promovată de toate cele trei ramuri ale puterii de stat. Prin urmare, ar trebui ca legislatorul să asigure calitatea legilor și a altor instrumente juridice pe care le adoptă, ca guvernul să respecte securitatea juridică atunci când aplică aceste instrumente sau ia decizii cu caracter general ori individual și ca puterea judecătorească să se conformeze cu acest principiu atunci când aplică instrumentele juridice în cazuri concrete și la interpretarea normelor juridice.
21. Principiul raționalității legislative, derivat din articolul 1 din Constituția Republicii Moldova, impune ca toate normele juridice să se bazeze pe motive obiective, verificabile și compatibile cu obiectivele statului. Acest principiu impune legiuitorului obligația de a oferi o justificare substanțială: nu este suficient să se adopte norme formale, ci trebuie explicat scopul urmărit și trebuie demonstrat că măsura este necesară și proporțională.
22. Doctrina statului de drept cere ca „excepțiile” procedurale să fie: (i) justificate de particularități tehnice intrinseci ale cauzei; (ii) generalizabile la situații similare; (iii) însoțite de garanții care neutralizează riscurile aferente accelerării. În lipsa acestor condiții, apare ceea ce literatura numește „legislație de caz” ori „ad personam/ad hostem”: reguli cu vocație aparent generală, dar concepute pentru a afecta previzibil un grup determinabil de persoane.
23. În literatura comparată, acolo unde există calendare accelerate (ex. „fast-track” pentru cauze simple), ele se aplică generic pe criteriul complexității/valorii mizei, nu pe „eticheta politică” a infracțiunii. De asemenea, sunt însoțite de supape: posibilitatea motivată de a „ieși” din fast-track când complexitatea o cere; sancționarea doar a

dilatărilor imputabile; rol activ al judecătorului de caz în protejarea egalității de arme. Norma moldovenească criticată face invers: încuie categoria într-un coridor de timp, iar „supapa” este formală și dependentă de aceeași autoritate implicată în acuzare (prelungiri dispuse de procuror, cu simplă informare a Procurorului General) sau de instanțe plasate sub presiunea atingerii unui plafon temporal.

24. În cazul de față, Legea nr. 100/2025 **nu are o justificare legislativă suficientă**. Nu există studii, rapoarte sau statistici care să justifice necesitatea accelerării procedurilor referitoare la articolele 181 - 182 din Codul penal. De asemenea, nu există motive de politică penală sau de eficiență judiciară care să susțină reforma. Această lipsă de justificare face ca legea să fie arbitrară, ghidată de interese circumstanțiale sau politice, mai degrabă decât de criterii de îmbunătățire a sistemului procedural.
25. Doctrina juridică a stabilit că orice reformă procedurală trebuie să urmărească un obiectiv legitim și să respecte principiile necesității și proporționalității. În absența acestor elemente, norma devine contrară statului de drept. Arbitraritatea legiuitorului, în acest context, nu numai că erodează legalitatea, ci compromite și legitimitatea întregului sistem de justiție penală.
26. Astfel, la acest aspect conchidem că *reglementarea selectivă și nejustificată a unor termene speciale, hiperscurte, numai pentru o clasă de infracțiuni, rupe caracterul general și abstract al legii procesual-penale. Securitatea juridică presupune previzibilitate, egalitate de tratament și coerență sistemică: termenele trebuie să fie rezultatul unei politici penale coerente, nu al conjuncturii politice. Deci a fost încălcat art. 1 alin. (3) din Constituție.*

Cu privire la principiul separației puterilor în stat – art. 6

27. Prin introducerea netransparență, nemotivată și neconsultată a unor limite procedurale de timp care impune instanța de judecată să examineze doar anumite cauze penale dedicate într-un timp foarte restrâns, nu înseamnă altceva decât o ingerință gravă a puterii legislative în puterea judecătorească.
28. Orice obligare a instanței a examina urgent o cauză, indiferent de complexitate, de circumstanțe, de necesitatea asigurării egalității armelor, dreptului la apărare etc este echivalent cu situația când o instanță de judecată ar emite o hotărâre prin care ar obliga Parlamentul să adopte doar anumite legi, doar într-un anumit domeniu și care să prevadă doar anumite obiective. Pare absurd dar Parlamentul anume așa a procedat prin adoptarea Legii nr. 100/2025.
29. În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției

(art.6). Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului (art.60 alin.(1)).

30. Separarea puterilor în stat în puterea legislativă, puterea executivă și puterea judecătorească presupune instituirea unui sistem de garanții, restricții și echilibre, care ar exclude posibilitatea dominării uneia dintre ele, ar asigura funcționarea autonomă a fiecărei ramuri a puterii, precum și colaborarea lor.
31. Definirea exhaustivă a circumstanțelor și scopului admiterii interferenței Parlamentului în procesul de înfăptuire a justiției constituie un mecanism de excludere a abuzurilor unei puteri față de altă putere, precum și de asigurare a certitudinii juridice în procesul de exercitare a puterii de stat în condițiile unui regim democratic.
32. Adoptarea unor norme legale care ar limita înfăptuirea justiției aduce atingere într-un mod inadmisibil echilibrului puterii în stat, principiului separării și colaborării puterilor în stat, principiului legalității. Or, una din caracteristicile constituționale ale statului de drept constituie obligația statului, a autorităților publice, a instituțiilor și a persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor, stabilite de Constituție și legi.
33. În cazul descris, Parlamentul a introdus un tratament diferit față de unele cauze cu derogare de la norma generală. De menționat că diferența de tratamente în situații similare, precum și orice similitudine de tratament în situații diferite vor fi considerate discriminări în lipsa unei justificări obiective și rezonabile. O diferență de tratament admisibilă trebuie nu numai să urmărească un scop legitim, ci și să se caracterizeze printr-un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit (Cauza Marckx contra Belgiei din 13.06.1979). Diferența de tratament este admisibilă dacă se realizează conform unor criterii obiective care nu variază în funcție de persoană, ci care țin de ansamblul grupului. Caracterul rezonabil al diferențierilor are menirea de a evita arbitrarul, astfel încât diferența operată să nu poată răsturna principiul egalității (Cauza Affaire linguistique belge contra Belgiei din 23.07.1968).
34. Curtea Constituțională, în calitate de garant al realizării principiului separației puterilor, statuat în art.6 din Constituție, în conformitate cu art.134 alin.(3) din Constituție, are obligația de a declara neconstituțională orice abatere de la acest principiu (Hotărîrea Curții Constituționale nr. 5 din 2011).
35. Într-un stat de drept temelia organizării și funcționării mecanismului instituțional de stat îl constituie principiul separării puterilor în stat, prevăzut în articolul 6 din Constituție.
36. Fiind un principiu fundamental al statului de drept, separația puterilor are vocația să asigure evitarea concentrării întregii puteri în mâna unei singure autorități (de natură individuală sau colectivă). El presupune o distribuție a puterii, pentru a fi exercitată, unor instanțe diferite și independente, înzestrate cu atribute și prerogative de conducere. În cadrul competențelor ce le sunt conferite, fiecare putere (legislativă,

executivă și judecătorească) deține și exercită o serie de atribuții aflate în afara oricărei imixțiuni reciproce.

37. Potrivit principiului separației puterilor, nici una dintre cele trei puteri nu prevalează asupra celeilalte, nu se subordonează una alteia și nu își asumă prerogative specifice celorlalte (*Hotărârea nr.23 din 9 noiembrie 2011*). **Dacă comentează deciziile judecătorești, executivul și legislativul trebuie să evite criticile care ar submina independența puterii judecătorești sau ar slăbi încrederea publicului în justiție.** De asemenea, acestea ar trebui să evite acțiuni ce pot pune sub semnul întrebării intenția lor de a respecta deciziile judecătorilor, altele decât cele prin care își manifestă intenția lor de a formula o cale de atac.”

38. **Principiile de la Bangalore** privind conduita judiciară se menționează că:

“41. Obligația de a răspunde în fața oricui, și în special în fața unei persoane care ar putea fi prejudiciată de acțiunea judecătorului, este contrară independenței justiției. Cu excepția motivărilor judecătorești sau a altor proceduri prevăzute de lege, *judecătorul nu este obligat să își justifice soluția, nici chiar față de alți membri ai sistemului judecătoresc.*

39. Parlamentul nu are dreptul să se erijeze în instanță de judecată prin faptul pronunțării asupra unor elemente ce sunt verificate doar în cursul derulării procedurilor judiciare de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală. În același sens, politicienii (deputații) trebuie să se abțină în a da ordine justiției sau să creeze impresia că pot da ordine justiției, în a critica magistrații și în a nu se supune hotărârilor judecătorești. Ei sunt datori să protejeze independența justiției și să contribuie la întărirea încrederii publicului în justiție. Este inadmisibil pentru politicieni (deputați) să folosească justiția drept miză în conflictele politice.

40. **În lumina celor expuse, considerăm ca la adoptarea normei contestate a fost sfidat principiul separației puterilor în stat.**

Încălcarea principiului egalității și discriminarea – art. 16

41. Articolul 16 din Constituția Republicii Moldova consacră principiul egalității în fața legii și a autorităților publice, stabilind că „*nimeni nu poate beneficia de privilegii sau fi supus discriminării pe motive de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie politică sau orice altă circumstanță similară*”. Jurisprudența constituțională comparativă a interpretat această clauză în sens larg, incluzând și interzicerea tratamentului inegal care nu se bazează pe criterii obiective și rezonabile.

42. În acest context, norma contestată analizată introduce un tratament procedural diferențiat bazat exclusiv pe natura presupusei infracțiuni, fără o justificare rezonabilă sau o legătură cu un interes public legitim. Inegalitatea este evidentă nu numai în formă, ci și în fond: persoanele acuzate în temeiul articolelor 181 și 182 sunt supuse unei proceduri mai severe, cu mai puțin timp pentru pregătire și termene judiciare mai scurte, fiind în mod evident dezavantajate în comparație cu alte persoane acuzate de infracțiuni de aceeași gravitate sau mai grave.
43. Diferențierea de tratament procesual instituită de legiuitor – termene maximale accelerate aplicabile exclusiv infracțiunilor de la art. 181–182 CP – creează un regim procesual mai sever pentru o categorie de acuzații tipic asociate spațiului politic, fără o justificare obiectivă și rezonabilă. Dacă infracțiuni incomparabil mai grave (omor, terorism, trafic de persoane) nu sunt încorsetate în asemenea termene-cap, iar cele din art. 181–182, notoriu complexe probatoriu, sunt împinse pe o pistă accelerată, diferența de tratament devine arbitrară.
44. Selecția „pe infracțiune” nu este neutră atunci când în practică se suprapune cu un grup de persoane determinabil – politicieni ai opoziției, membri ai partidelor, actori din viața publică – cărora le este rezervat un regim mai dur. O asemenea soluție normativă alimentează aparența de instrumentalizare a procesului penal și creează un risc de stigmatizare procesuală, ceea ce contravine principiului egalității și interdicției discriminării directe sau indirecte.
45. În lipsa unei demonstrații temeinice că particularitățile tehnice ale acestor cauze ar impune, în mod intrinsec, termene mai scurte decât în dosarele de violență extremă ori crimă organizată, tratamentul diferențiat nu poate fi menținut.
46. Doctrina Curții Europene a Drepturilor Omului impune ca orice diferență de tratament să aibă o justificare obiectivă și rezonabilă (*Engel împotriva Țărilor de Jos*, 1976; *Thlimmenos împotriva Greciei*, 2000). În cazul de față, nu se poate observa nici obiectivul legitim, nici proporționalitatea mijloacelor utilizate. În consecință, Legea nr. 100/2025 constituie o încălcare directă a principiului egalității în fața legii și, prin urmare, a articolului 16 din Constituție și a articolului 14 din CEDO, care interzic orice discriminare arbitrară.
47. Articolul 14 din Convenția europeană a drepturilor omului, coroborat cu articolele 6 și 13, impune statului obligația de a asigura aplicarea egală a legilor procedurale tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția sa. Interzicerea discriminării se extinde la orice diferență de tratament care, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, subminează exercitarea drepturilor consacrate în convenție.
48. Legea contestată încalcă acest principiu în două moduri. În primul rând, deoarece introduce o distincție procedurală între inculpați în funcție de tipul de infracțiune, fără

a exista vreun criteriu obiectiv care să justifice o astfel de diferențiere – mai ales că exclude din sfera de aplicare a legii chiar și infracțiuni mult mai grave, ceea ce implică faptul că nu gravitatea infracțiunii a motivat această reformă. În al doilea rând, deoarece efectul practic al legii se aplică unui număr foarte limitat de persoane, printre care Evgenia Gutul, ceea ce face ca legea să fie un instrument de urmărire penală selectivă. CEDO a reiterat că chiar și măsurile neutre din punct de vedere formal pot constitui o discriminare indirectă dacă consecințele lor afectează în mod disproporționat un anumit grup (*D.H. și alții împotriva Republicii Cehe*, 2007).

49. Din punct de vedere sistematic, această lege produce o asimetrie procedurală incompatibilă cu noțiunea de justiție echitabilă. Prin limitarea termenelor și acordarea de prioritate anumitor cazuri, legiuitorul conferă procuraturii o poziție avantajoasă, întrucât aceasta dispune de resursele instituționale necesare pentru a respecta termenele, în timp ce apărarea nu dispune de suficientă libertate de acțiune pentru a-și exercita pe deplin drepturile. În cele din urmă, rezultatul este o discriminare structurală deghizată în politică procedurală, contrară spiritului Convenției.

Încălcarea dreptului la apărare.

50. Impunerea unor termene-limită exclusive pentru cauzele prevăzute la art. 181–182 CP comprimă artificial timpul obiectiv necesar pregătirii apărării, golind de conținut garanțiile art. 26 din Constituție. Apărarea este constrânsă să lucreze într-un calendar nerealist pentru cauze cu probatoriu predominant financiar-contabil și IT, cu expertize, comisii rogatorii, obținerea de documente bancare ori date din străinătate – demersuri care în mod rezonabil depășesc limitele impuse de textul criticat.
51. Dreptul la apărare se exercită pe tot parcursul procesului penal: de la urmărirea penală până în apel, fiecare etapă reclamă „timp și înlesniri” suficiente pentru studierea materialului, formularea cererilor și obiecțiunilor, propunerea și administrarea probelor, contra-expertize, citarea și audierea efectivă a martorilor apărării. Rigidizarea procedurii prin termene maxime, stabilite nu după complexitatea reală a cauzei, ci după eticheta juridică a infracțiunii, transformă celeritatea într-o barieră structurală pentru apărare.
52. Lipsa unor garanții compensatorii explicite (termene minime pentru consultarea dosarului, reguli ferme pentru accesul la copii integrale, asigurarea timpului pentru contra-expertize, posibilitatea motivată de a ieși din regimul accelerat când complexitatea o cere) accentuează dezechilibrul și riscul de erori judiciare. În consecință, norma contestată încalcă substanța dreptului la apărare și transformă garanțiile într-o aparență.

53. Noul articol 20 alineatul (4¹) din Codul de procedură penală, introdus prin Legea nr. 100/2025, prevede că, în cazurile referitoare la articolele 181 - 182 din Codul penal, ancheta penală trebuie finalizată în termen de șase luni și poate fi prelungită numai de procuror, care trebuie să informeze procurorul general. Această formulare conferă procuraturii o putere excesivă în gestionarea procesului, împiedicând orice control judiciar al prelungirilor și încălcând principiul separării funcțiilor.
54. Din punct de vedere tehnic, această modificare încalcă principiul contradictorialității și dreptul la o apărare eficientă, care sunt pilonii procedurii penale moderne. Controlul asupra termenelor nu poate reveni procuraturii, deoarece acest lucru echivalează cu a permite uneia dintre părți să definească condițiile dezbaterii procedurale. Dreptul la apărare, recunoscut atât în articolul 26 din Constituția Republicii Moldova, cât și în articolul 6 alineatul (3) litera (c) din CEDO, include garanția de a dispune de timpul necesar pentru pregătirea cauzei.
55. În plus, supunerea prelungirii termenelor la discreția procurorului creează un stimulent pervers: în timp ce procuratura poate prelungi perioada de anchetă după bunul său plac, apărarea este blocată într-un cadru temporal inflexibil. Acest lucru nu numai că subminează egalitatea armelor, dar creează și un dezechilibru structural care transformă procesul de justiție penală într-un instrument al puterii, mai degrabă decât într-un mecanism al justiției.
56. Art. 26 din Constituție garantează dreptul la apărare. Dispoziția art. 26 alin. (1) este imperativă și nu lasă loc pentru îndoieli: dreptul la apărare aparține oricui, fără nici un fel de excepție. Limitarea dreptului la apărare ar fi evident o încălcare a prevederilor Constituției. În același timp, textul Constituției declară că acest drept este garantat de stat. Termenul garantat presupune responsabilitatea statului de a crea condiții prospere pentru oricare în acest domeniu.
57. Dreptul la apărare este statuat într-un șir de acte internaționale la care Republica Moldova este parte.
- Declarația Universală a Drepturilor Omului prevede în art. 11, pct. 1: „Orice persoană acuzată de comiterea unui act cu caracter penal are dreptul să fie presupusă nevinovată până când vinovăția sa va fi stabilită în mod legal în cursul unui proces public în care i-au fost asigurate toate garanțiile necesare apărării sale”.
 - Dreptul la apărare, consfințit în Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice, a fost interpretat de către Comitetul Pactului în felul următor: acuzatul, și apărătorul său, trebuie să aibă dreptul de a acționa cu sârguință și fără frică în scopul utilizării tuturor mijloacelor de apărare disponibile. Ei trebuie să aibă și dreptul de a contesta felul desfășurării procesului în cazurile în care ei cred că procesul este injust.
58. În același sens, Codul de procedură penală prevede că organul de urmărire penală sau, după caz, instanța de judecată asigură bănuیتului, învinuitului și inculpatului posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege. Iar apărătorul acordă asistență juridică prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege.

59. Dreptul la apărare reflectă un principiu esențial al justiției, conform căruia toate părțile la proces sunt egale, părțile la proces trebuie să posede posibilități egale pentru a-și prezenta cauza și niciuna dintre părți nu trebuie să aibă un avantaj substanțial față de oponent. Principiul prevede circumstanțele în care ambele părți în fața instanțelor au dreptul să dețină informația despre faptele și argumentele părții opuse și, în același timp, fiecare parte trebuie să aibă posibilitatea de a pregăti și de a expune un răspuns pentru partea opusă. Principiul prevede, de asemenea, obligația instanței de a veghea asupra respectării acestui principiu de către părți în timpul procesului. Principiul egalității părților la proces derivă din dreptul la egalitate statuat de art. 16 alin. (2) al Constituției: toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, precum și din dreptul constituțional al fiecărui om de a-și cunoaște drepturile (art. 23).
60. Fiind garantat ca un drept inviolabil, dreptul la apărare presupune posibilitatea fiecărui om de a reacționa independent, prin mijloace legitime la încălcarea drepturilor și libertăților sale. Pe toată durata procesului, persoana are dreptul să fie asistată de un avocat (HCC nr. 12/2003).
61. Reglementarea dreptului la apărare în tratatele internaționale specializate în materia drepturilor omului este de natură să pună în evidență importanța deosebită pe care o are acesta în cadrul unui proces echitabil, specific oricărei societăți democratice. Analiza documentelor internaționale menționate permite punerea în evidență a faptului că realizarea acestui drept comportă exercitarea mai multor garanții specifice unei persoane acuzate de săvârșirea unei fapte penale având în vedere că, într-o accepție largă, dreptul la apărare cuprinde totalitatea drepturilor și regulilor procedurale care oferă posibilitatea persoanei de a se apăra împotriva acuzațiilor ce i se aduc, să conteste învinuirile, să scoată la iveală nevinovăția sa.
62. Totodată, dreptul la asistența unui apărător, în oricare din formele sale, presupune dreptul acuzatului de a comunica liber cu avocatul său pentru pregătirea apărării sau pentru orice altă rațiune legată de proces. CEDO a arătat că, în general, avocatul apărării nu se poate achita în mod convenabil de îndatoririle ce îi revin în cadrul organizării apărării acuzatului, dacă el nu este autorizat să aibă consultări cu clientul său, fără martori. De aceea, ca principiu, este incompatibilă supunerea contactelor avocatului cu clientul său unor restricții cu dreptul la asistența efectivă din partea acestuia, garantat de art. 6, para. 3, lit. c.
63. Orice inculpat este protejat de art. 6 § 3 lit. c) în orice etapă a procedurii (Imbrioscia împotriva Elveției, pct. 37). Prin urmare, această protecție poate fi impusă înainte de trimiterea spre judecare a unui dosar și în măsura în care există riscul ca echitatea procesului să fie grav afectată de nerespectarea acestei dispoziții [Öcalan împotriva Turciei (MC), pct. 131; Imbrioscia împotriva Elveției, pct. 36; Magee împotriva Regatului Unit, pct. 41]. 278. Dacă art. 6 § 3 lit. b) este legat de considerente ce țin de pregătirea procesului, art. 6 § 3 lit. c) oferă acuzatului un drept mai general la asistență și susținere din partea unui avocat pe parcursul întregii proceduri (Can împotriva Austriei, pct. 54).

64. Dreptul oricărui acuzat de a fi apărat efectiv de un avocat se numără printre elementele fundamentale ale procesului echitabil [Salduz împotriva Turciei (MC), pct. 51]. În principiu, orice suspect ar trebui să aibă acces la un avocat din momentul în care este reținut sau arestat preventiv (Dayanan împotriva Turciei, pct. 31). Dreptul unui acuzat de a participa efectiv la procesul său penal include, în general, nu numai dreptul de a fi prezent, ci și dreptul de a fi asistat de un avocat, dacă este necesar (Lagerblom împotriva Suediei, pct. 49; Galstyan împotriva Armeniei, pct. 89). În mod similar, simpla prezență a avocatului acuzatului nu poate compensa absența acestuia din urmă [Zana împotriva Turciei (MC), pct. 72]. Dreptul de a fi asistat de un avocat nu depinde de prezența acuzatului [Van Geyseghem împotriva Belgiei (MC), pct. 34; Campbell și Fell împotriva Regatului Unit, pct. 99; Poitrimol împotriva Franței, pct. 34]. Neprezentarea unui acuzat care a fost citat în mod corespunzător – chiar și fără o justificare – nu îl poate priva de dreptul de a fi apărat de un avocat [Van Geyseghem împotriva Belgiei (MC), pct. 34; Pelladoah împotriva Țărilor de Jos, pct. 40].
65. Este de competența instanțelor să asigure caracterul echitabil al unui proces și, în consecință, să se asigure că avocatului care participă la proces cu scopul aparent de a-și apăra clientul în absența acestuia i se oferă ocazia să facă acest lucru [Van Geyseghem împotriva Belgiei (MC), pct. 33; Pelladoah împotriva Țărilor de Jos, pct. 41].
66. Practica CEDO, dezvoltă și principiul egalității armelor într-un proces penal.
67. Egalitatea armelor reprezintă unul dintre elementele inerente conceptului de proces echitabil. Aceasta presupune ca fiecărei părți să i se dea posibilitatea rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație net dezavantajoasă față de adversarul său (Foucher împotriva Franței, pct. 34; și Bulut împotriva Austriei; Bobek împotriva Poloniei, pct. 56; Klimentyev împotriva Rusiei, pct. 95). Egalitatea armelor existența unui just echilibru între părți și aplicarea acestuia atât în materie civilă, cât și penală.
68. Dreptul la o procedură contradictorie semnifică în principiu posibilitatea ca părțile să cunoască și să comenteze toate probele produse, precum și orice observații prezentate pentru a ghida decizia instanței. El este strâns legat de principiul egalității armelor și, de altfel, Curtea a concluzionat uneori încălcarea art. 6 § 1 printr-o examinare coroborată a celor două concepte.
69. Jurisprudența Curții a cunoscut o evoluție considerabilă, în special în ceea ce privește importanța acordată aparențelor și sensibilității crescute a publicului față de buna administrare a justiției (Borgers împotriva Belgiei, pct. 24).
70. În materie penală, art. 6 § 1 se suprapune cu garanțiile specifice ale art. 6 § 3, deși nu se limitează la drepturile minime prevăzute de acesta din urmă. De altfel, garanțiile prevăzute la art. 6 § 3 sunt, în special, elemente care se înscriu în cadrul conceptului de proces echitabil, în sensul art. 6 § 1. i. Egalitatea armelor

- 26
71. O restrângere a dreptului la apărare a fost constatată în cauza *Borgers împotriva Belgiei*, în care reclamantul a fost împiedicat să răspundă la concluziile avocatului general din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea de Casație și nu a primit în prealabil o copie a acestora. Inegalitatea a fost agravată de participarea avocatului general, în calitate de consultant, la deliberările înaltei instanțe.
72. Curtea a concluzionat o încălcare a art. 6 § 1 coroborat cu art. 6 § 3 într-un proces penal în care apărătorul inculpatului a trebuit să aștepte 15 de ore înainte de a-și putea pleda în cele din urmă cauza, foarte devreme, de dimineață (*Makhfi împotriva Franței*). De asemenea, a constatat o încălcare a principiului egalității armelor în fața unei instanțe supreme care se pronunța în materie penală: reclamantului, care fusese condamnat în apel și solicitase să fie prezent, nu i s-a permis să participe la o audiere preliminară ținută în camera de consiliu (*Zhuk împotriva Ucrainei*, pct. 35). © Consiliul Europei / Curtea Europeană a Drepturilor Omului 2014 21 Ghid privind art. 6 din Convenție – Dreptul la un proces echitabil (latura penală)
73. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că dreptul la apărare, garantat de articolul 26 din Constituție, reprezintă totalitatea prerogativelor și posibilităților pe care persoanele le au, potrivit legii, în vederea apărării intereselor lor. Atunci când persoana nu are posibilitatea de a prezenta toate probele legitime și de a-și demonstra nevinovăția, ea nu poate utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa (a se vedea HCC nr. 22 din 6 august 2020, § 29).
74. **Luând act de cele expuse constatăm că limitarea termenelor de judecare vor aduce incontestabil daune procesului de apărare a inculpatului, fiind sfidate principiul fundamental al dreptul la apărare și egalitatea armelor, principii garantate de Constituție și Curtea Europeană.**

Principiul unui proces echitabil – art. 6 al CEDO

75. Articolul 6 din Convenția europeană a drepturilor omului garantează tuturor dreptul la un proces echitabil și public, într-un termen rezonabil, în fața unui tribunal independent și imparțial. Acest principiu, piatră de temelie a statului de drept european, nu impune doar desfășurarea unui proces, ci și un standard calitativ: procedura trebuie să ofere părților o posibilitate reală de a-și prezenta argumentele și probele în condiții de egalitate.
76. Norma contestată transformă un termen rezonabil într-un termen obligatoriu și rigid, modificând echilibrul natural al procesului. Rapiditatea devine o sursă de lipsă de apărare, deoarece împiedică o apărare eficientă. CEDO a subliniat că rapiditatea nu poate fi obținută în detrimentul echității (*Humen împotriva Poloniei*, 1999). În cazul Evgheniei Gutul, termenele scurtate pentru anchetă și proces compromit posibilitatea

de a analiza probele, de a solicita opinii ale experților, de a pregăti argumente și de a elabora o strategie juridică coerentă.

77. În acest fel, statul, sub pretextul eficienței judiciare, subminează însăși esența dreptului la un proces echitabil. **Justiția nu trebuie doar să se facă, ci trebuie și să se vadă că se face.** O reformă procedurală care face imposibilă exercitarea deplină a dreptului la apărare și plasează acuzatul într-o poziție de inferioritate structurală în fața încalcă nu numai litera, ci și spiritul articolului 6 din Convenție.
78. Procesul echitabil presupune nu doar rapiditate, ci – cu prioritate – echilibrul real între părți și posibilitatea efectivă de a prezenta cauza în condiții care să nu dezavantajeze apărarea. Termenele rigide consacrate selectiv pentru art. 181–182 CP rupe egalitatea de arme: organul de urmărire penală pornește cu avantaj instituțional (acces prealabil la date, infrastructură, resurse), în vreme ce apărarea primește un calendar draconic pentru replică și administrarea probelor, chiar în materii tehnice și transfrontaliere.
79. Echitatea nu se evaluează în abstract, ci în concretul procedurii. Când normele constrâng instanța să privilegieze viteza față de aflarea adevărului, amânările devin excepții greu de obținut, iar respingerile de probe au vocația de a se fundamenta pe „imposibilitatea încadrării în termene”, nu pe lipsa de relevanță ori utilitate. O asemenea logică formalistă erodează imparțialitatea percepută a procedurii și reduce apărarea la un rol pur declarativ.
80. Prin natura lor, cauzele privind finanțarea partidelor implică fluxuri financiare, audit, verificări multi-instituționale și cooperare internațională – toate incompatibile cu „justiția pe repede înainte”. A forța aceste dosare într-un culoar temporal prestabilit compromite exigențele de echitate ale procesului.

Egalitatea armelor

81. Principiul egalității armelor este o manifestare specifică a dreptului la un proces echitabil și impune ca fiecare parte să aibă o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cazul în condiții care să nu o pună într-un dezavantaj substanțial față de cealaltă parte. Acest principiu, prevăzut în mod expres la articolul 6 alineatul (1) și alineatul (3) litera (b) din CEDO, este o garanție indispensabilă pentru eficacitatea dreptului la apărare.
82. Impunerea unor termene stricte pentru anchetă și urmărire penală afectează părțile în mod asimetric. În timp ce acuzarea – cu structura sa permanentă și resursele statului – se poate adapta relativ ușor, apărarea vede reduse resursele sale de timp și materiale pentru analizarea probelor, propunerea de proceduri și articularea strategiilor. Inegalitatea rezultă nu numai din textul legal, ci și din contextul instituțional: Parchetul dispune de mijloace, personal și timp pentru pregătire, în timp ce apărarea funcționează în condiții de limitări practice care sunt exacerbate de reformă.
83. Din punct de vedere doctrinar, acest dezechilibru încalcă principiul contradictorialității și transformă procesul penal într-o procedură inquisitorială ascunsă. CEDO, în *cauza Rowe și Davis împotriva Regatului Unit* (2000), a statuat că lipsa accesului la informații

în timp util și inegalitatea în pregătirea cauzei distrug echitatea procedurii. În cazul de față, termenele scurtate și prioritatea obligatorie a audierilor împiedică apărarea să se pregătească în mod adecvat, erodând în mod esențial conținutul dreptului la egalitate de arme ().

Independența justiției – art. 114-116

84. La capitolul referitor la separația puterilor s-au expus principiile generale cu privire la independența puterii judecătorești și inadmisibilitatea ingerinței din partea altor puteri.
85. Art. 114 din Constituție prevede expres că justiția se desfășurează în numele legii numai de instanțele judecătorești. Prin impunerea unor limite temporare, în comun acordarea autorităților statului unor puteri mari de acuzare cu încălcarea egalității armelor și dreptului la apărare, suntem în fața unei situații când, prin intermediul unor intervenții legislative brutale, Parlamentul preia parțial unele atribuții ale instanțelor de judecată care devin tot mai limitate în drepturile lor de a judeca liber și fără ingerințe.
86. Art. 115 din Legea Supremă prevede că procedura de judecată este stabilită prin lege organică și este perfect corect. Doar că este necesar de a face distincție dintre a reglementa o procedură și de a impune limite și restricții care face imposibilă respectarea unei proceduri judiciare independente. Art. 116 alin. (1) prevede expres că judecătorii sunt independenți.
87. Curtea Constituțională a reținut anterior că dispozițiile constituționale privind separația puterilor în stat (articolul 6), privind independența, imparțialitatea și inamovibilitatea judecătorilor (articolul 116 alin. (1)), privind stabilirea prin lege organică a organizării instanțelor judecătorești, a competenței acestora și a procedurii de judecată (articolul 115 alin. (4)) definesc statutul juridic al judecătorului și subliniază calitatea justiției de ramură independentă și imparțială a puterii de stat. Pentru a-și putea realiza competențele, puterea judecătorească trebuie să fie independentă față de puterile legislative și executive, fapt care implică libertate față de orice influență care poate fi exercitată de acestea din urmă (HCC nr. 23 din 27 iunie 2017, § 43; HCC nr. 9 din 7 aprilie 2022, § 63).
88. În Hotărârea nr. 9 din 7 aprilie 2022, § 63, Curtea a reținut că judecătorii trebuie să ia decizii în deplină libertate și să acționeze fără restricție și fără a fi supuși unor influențe, incitări, presiuni, amenințări sau intervenții ilegale, directe sau indirecte, indiferent din partea cui și de motivul de la baza lor. În calitate de deținător al autorității judecătorești, judecătorul trebuie să-și poată exercita funcția în deplină independență în raport cu toate constrângerile de natură socială, economică și politică, chiar și în raport cu alți judecători și în raport cu administrația judecătorească (HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, § 97; HCC nr. 7 din 24 martie 2020, § 38).

89. Curtea Europeană a stabilit în jurisprudența sa referitoare la articolul 6 § 1 din Convenție că tribunalele trebuie să se bucure de independență, în special în relația lor cu executivul, cu legislativul și cu părțile procesului. Pentru a stabili dacă un tribunal se bucură de independență, Curtea Europeană are în vedere factori ca modalitatea de desemnare și durata mandatului membrilor săi, existența protecției împotriva presiunilor externe și chestiunea existenței unei aparențe de independență a entității (a se vedea, e.g., *Denisov v. Ucraina* [MC], 25 septembrie 2018, § 60, și *Xhoxhaj v. Albania*, 9 februarie 2021, § 289).
90. Atunci când examinează dacă un tribunal poate fi considerat independent, Curtea Europeană ține cont și de aparențe. Cu privire la existența unei aparențe de independență, punctul de vedere al unei părți este important, însă nu are un rol decisiv. Curtea Europeană analizează aparența independenței unui tribunal din perspectiva unui "observator obiectiv" (*Clarke v. Regatul Unit* (dec.), 25 august 2005; *Grace Gatt v. Malta*, 8 octombrie 2019, § 85).
91. Independența judecătorului și a instanței include marja de apreciere asupra gestionării cauzei în funcție de complexitatea reală a probatoriului, nu după imperative temporale prestabilite legislativ pentru o anumită clasă de dosare. Prin impunerea unor termene-cap selective, legiuitorul substituie evaluarea judiciară cu o grilă rigidă, reconfigurând prioritatea de pe „aflarea adevărului” pe „respectarea calendarului”. Această constrângere afectează independența funcțională și calitatea deliberării.
92. Impunerea unui regim temporal direcționat antrenează presiune instituțională asupra judecătorilor și parchetelor: amânările devin suspecte, probatoriile ample sunt descurajate, iar soluțiile intermediare tind să fie calibrate la ce „încap” în termen, nu la ceea ce este necesar pentru aflarea adevărului. Într-un stat de drept, calendarul nu poate înlocui discernământul judecătorului, iar celeritatea nu poate deveni criteriu suprem care subordonează garanțiile procesuale.
93. Rezultă o ingerință normativă nejustificată în sfera puterii judecătorești: gestionarea cauzei după complexitate și necesitățile probatoriului este un atribut esențial al independenței. Or, norma contestată îl reduce, în fapt, la o variabilă secundară, subordonată plafonului temporal impus prin lege.
94. Independența și imparțialitatea instanței sunt cerințe esențiale ale dreptului la un proces echitabil, consacrat în articolul 6 alineatul (1) din CEDO și în articolul 20 din Constituția Republicii Moldova. Imparțialitatea este examinată la două niveluri: cel subiectiv (absența prejudecăților sau a intereselor personale din partea judecătorului) și cel obiectiv (existența unor garanții instituționale suficiente pentru a exclude orice îndoială rezonabilă cu privire la independența instanței). Legea nr. 100/2025 subminează ambele dimensiuni prin impunerea de termene rigide și priorități

procedurale instanțelor, care condiționează capacitatea acestora de a decide în mod liber cu privire la gestionarea cauzei.

95. În fapt, noul articol 351 alineatul (3³) din Codul de procedură penală impune instanțelor să țină prima ședință în termen de 20 de zile de la repartizarea cauzei și să programeze ședințe consecutive sau ședințe în zile consecutive pentru infracțiunile prevăzute la articolele 181 și 182. Deși această dispoziție pare să aibă ca scop asigurarea rapidității, efectul său real este acela de a introduce o presiune structurală asupra judecătorilor, care sunt obligați să acorde prioritate anumitor cauze din motive extrajudiciare. Acest tip de diferență de timp compromite percepția publică asupra independenței judiciare.
96. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că „imparțialitatea nu trebuie doar să existe, ci și să pară că există” (*Piersack împotriva Belgiei*, 1982). Atunci când legiuitorul adoptă norme care impun instanțelor să acorde prioritate anumitor cauze în detrimentul altora, se creează impresia că deciziile judiciare sunt ghidate de alte interese decât principiul justiției. În consecință, Legea nr. 100/2025 încalcă dreptul la un tribunal independent și imparțial, atât în dimensiunea sa instituțională, cât și în efectul său simbolic asupra încrederii publicului în administrarea justiției.
97. Noțiunea de bună administrare a justiției, recunoscută în doctrina Curții Europene a Drepturilor Omului și derivată din articolele 6 și 13 din Convenție, impune ca procedurile judiciare să fie nu numai formale și rapide, ci și rezonabile, echitabile și orientate spre realizarea justiției substanțiale. Eficiența procedurală nu poate fi concepută ca un scop în sine, ci ca un mijloc de a asigura decizii bine fundamentate, motivate și echitabile.
98. Legea nr. 100/2025 denaturează acest principiu prin echivalarea eficienței cu rapiditatea. Reducerea termenelor, limitarea căilor de atac și condiționarea acțiunii judiciare de un calendar fix nu îmbunătățesc justiția, ci mai degrabă o golesc de conținut. În practică, reformele de această natură au adesea efectul opus: o creștere a erorilor judiciare, a încălcărilor drepturilor și o pierdere a încrederii publicului. CEDO, în cauza *Vernillo împotriva Franței* (1991), a reamintit că rapiditatea nu poate prevala asupra calității procesului și că justiția pripită devine o negare a justiției.

Dreptul la un recurs efectiv

99. Articolul 13 din Convenția europeană a drepturilor omului recunoaște dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei autorități naționale capabile să repare încălcările drepturilor recunoscute în convenție. Acest drept nu este satisfăcut prin simpla existență formală a unei căi de atac, ci necesită ca aceasta să fie eficientă în practică și în drept, adică să permită o examinare reală și completă a acuzațiilor de încălcare.

100. Prin scurtarea termenelor de apel și acordarea priorității tratării cauzelor legate de articolele 181 și 182, Legea contestată reduce în mod semnificativ posibilitatea de a pregăti și de a fundamenta o cale de atac eficientă. În termeni practici, rapiditatea devine un obstacol în calea controlului judiciar, iar structura de apel își pierde funcția de control. CEDO, în *cauza Kudła împotriva Poloniei* (2000), a subliniat că eficacitatea căii de atac trebuie evaluată în funcție de capacitatea acesteia de a oferi o reparație suficientă și nu doar teoretică.
101. Reducerea termenelor procedurale într-un context discriminatoriu constituie o limitare structurală a dreptului la o cale de atac eficientă, incompatibilă cu articolul 13 din Convenție și cu principiul protecției judiciare consacrat în articolul 20 din Constituția Republicii Moldova. Atunci când însăși concepția legii face imposibilă controlul corespunzător al hotărârilor judecătorești, sistemul de garanții încetează să-și îndeplinească funcția și devine un mecanism formal de legitimare a puterii.

Restrângerea drepturilor fundamentale. Principiul proporționalității

102. Prin adoptarea unui mecanism legal care duce la limitarea dreptului la apărare într-un proces penal, prin limitarea dură a termenelor, Parlamentul a depășit limitele stabilite la art. 54 din Legea Supremă. Suntem în fața ingerințelor în dreptul la siguranță, acces la justiție, dreptul la apărare.
103. Articolul 54 din Constituție nu consacră drepturi sau libertăți, ci exprimă dreptul statului și al organelor sale de a restrânge exercițiul unor drepturi sau libertăți. Prin utilizarea cuvântului *restrângerea* se presupune că exercițiul drepturilor nu este suspendat sau anulat în genere, ci numai limitat, realizându-se sub anumite aspecte, ca și până la survenirea situației de restrângere. Iar prin folosirea cuvântului *exercițiului* se presupune limitarea temporară a modalităților de realizare a dreptului, acesta existând în continuare și neputând fi afectat în substanța sa, așa cum prevede alin. (1).

Declarația Universală a Drepturilor Omului, în art. 29 alin. (2), se referă la posibilitatea restrângerii exercițiului unor drepturi: *În exercitarea drepturilor și libertăților sale, fiecare persoană este supusă: numai îngrădirilor stabilite de lege în scopul exclusiv al asigurării recunoașterii și respectului drepturilor și libertăților celorlalți și în vederea satisfacerii cerințelor juste ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale, într-o societate democratică.*

Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, în art. 4, art. 5 alin. (2), art. 8 alin. (2), prevede posibilitatea restrângerilor și derogărilor de la drepturile pe care le cuprinde: *Nu se poate admite nicio restricție sau derogare de la drepturile fundamentale ale omului, recunoscute sau în vigoare în orice țară în virtutea unor legi, convenții, regulamente sau cutume, sub pretextul că prezentul Pact nu recunoaște aceste drepturi sau le recunoaște într-o măsură mai mică.*

Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice, în art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (2), art. 12 alin. (3), art. 18-19, art. 21, art. 22 alin. (2), prevede posibilitatea restrângerilor și derogărilor de la drepturile pe care le cuprinde: *Drepturile nu pot face obiectul unor restricții decât dacă acestea sunt prevăzute prin lege, necesare pentru a ocroti securitatea națională, ordinea publică, sănătatea și moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora și sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezentul Pact.*

Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în art. 9 alin. (2), art. 10 alin. (2), art. 11 alin. (2) și art. 2 din Protocolul nr. 4 la CEDO, stabilește posibilitatea restrângerii drepturilor: *Exercitarea dreptului nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, menținerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecția sănătății sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora.*

104. Așadar, potrivit actelor internaționale, **restrângerile și derogările** sunt admisibile dacă:

- a) sunt necesare într-o societate democratică și sunt prevăzute expres de lege;
- b) se impun pentru a proteja securitatea națională, ordinea, sănătatea sau morala publică, drepturile și libertățile celorlalți;
- c) sunt stabilite exclusiv în vederea favorizării binelui general într-o societate democratică;
- d) sunt impuse pentru membrii forțelor armate și poliției.

105. Prin prevederile alin. (1) al art. 54, legiuitorul constituant a statuat că *în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului*. Această normă constituțională protejează dreptul în substanța sa și prescrie fără echivoc că, odată declarat în Constituție, dreptul nu mai poate fi suspendat sau anulat. De fapt, norma constituțională consacră un principiu potrivit căruia un drept constituțional obținut nu mai poate fi suprimat sau diminuat prin legi organice sau alte acte normative.

106. Pentru determinarea mai clară a prevederilor constituționale cuprinse în alin. (1) al art. 54 se impun o serie de precizări. Norma constituțională admite restrângerea exercițiului drepturilor și libertăților fundamentale în următoarele condiții:

1. *Ingerința trebuie să fie prevăzută de lege*. Deoarece nu se precizează prin ce fel de lege, dispoziția constituțională trebuie interpretată astfel:

- a) restrângerea exercițiului unui drept prevăzut expres și clar de Constituție sau al unui drept stabilit prin lege organică se efectuează prin lege organică;
- b) restrângerea unui drept stabilit de o lege ordinară se efectuează prin lege organică sau ordinară.

2. *Ingerința corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului*

internațional. În acest sens, restricția trebuie să fie compatibilă cu reglementările celor mai importante instrumente universale în domeniul protecției drepturilor omului, cum sunt: Declarația Universală a Drepturilor Omului, Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

3. *Ingerința constituie o măsură necesară într-o societate democratică*. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, termenul *necesar* implică existența unei *nevoi sociale imperioase*. Întrucât statele au îndatorirea de a garanta respectarea drepturilor și libertăților, acestora li se recunoaște și o *anumită marjă de apreciere*, fie că este vorba despre legislatorul național, fie de alte organe ale statului, inclusiv de instanțele judecătorești, chemate să interpreteze și să aplice prevederile legislației în vigoare.

4. *Ingerința trebuie să fie proporțională scopului urmărit*. Luând în considerație faptul că natura restrângerii este criteriul după care se apreciază proporționalitatea acesteia, este importantă ideea că restrângerea trebuie să se facă în favoarea interesului general, adică să existe circumstanțe în care restrângerea nu ar afecta interesul general, ci i-ar aduce beneficii.

107. Mai sunt de menționat o serie de principii și considerații de care trebuie să se țină cont la aplicarea alin. (2) din art. 54 al Constituției:

- Restrângerea nu trebuie să fie discriminatorie (pe motive de rasă, sex, religie, limbă sau origine socială). Considerăm însă că ar putea exista o restrângere justificată și legală în legătură cu apartenența politică a unei persoane, atunci când partidul acesteia este interzis sau limitat în acțiuni, deoarece pune în pericol ordinea de drept sau morală.

- Pe lângă restrângerile analizate, există anumite restrângeri formulate chiar în conținutul drepturilor și al libertăților fundamentale (art. 32 alin. (2); art. 34 alin. (3); art. 41 alin. (7) din Constituție).

- Restrângerile trebuie să vizeze întotdeauna un drept determinat sau lesne determinabil și să nu afecteze exercitarea altor drepturi sau libertăți.

108. Alin. (3) din art. 54 consacră o excepție de la norma generală, stabilind că *prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24*. Astfel, normele din alin. (3) interzic restrângerea exercițiului unor drepturi, conferindu-le de fapt statutul de drepturi absolute. Aceste drepturi sunt:

- a) accesul liber la justiție (art. 20);
- b) prezumția nevinovăției (art. 21);
- c) neretroactivitatea legii (art. 22);
- d) dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle (art. 23);
- e) dreptul la viață și la integritate fizică și psihică (art. 24).

109. Principiul proporționalității, consacrat la articolul 54 din Constituție, acționează ca o limită materială a puterii legislative și impune ca orice restricție a drepturilor fundamentale să îndeplinească trei condiții cumulative: (i) să urmărească un scop

legitim; (ii) să fie adecvată pentru atingerea acestui scop; și (iii) să nu fie disproporționată în raport cu dreptul restricționat.

110. Legea nr. 100/2025 nu îndeplinește niciuna dintre cele trei condiții. În primul rând, presupusul scop legitim – accelerarea procedurilor judiciare – nu este demonstrat și nu este legat de o necesitate generală a sistemului, ci mai degrabă de cazuri specifice. În al doilea rând, măsura nu este adecvată, deoarece experiența comparativă arată că reducerea termenelor fără consolidarea resurselor materiale duce la o congestie judiciară și mai mare. În cele din urmă, măsura este în mod clar disproporționată, deoarece sacrifică drepturi fundamentale precum dreptul la apărare, egalitatea și securitatea juridică, fără a obține beneficii reale în materie de eficiență.
111. Din perspectiva Convenției europene, CEDO a cerut ca orice limitare procedurală să fie „necesară într-o societate democratică” (*Handyside c. Regatul Unit*, 1976). În acest caz, reforma moldovenească nu răspunde unei necesități democratice, ci mai degrabă unei logici de excepție care slăbește garanțiile judiciare. În consecință, norma este disproporționată, arbitrară și contrară articolului 54 din Constituția Moldovei și articolelor 6 și 13 din CEDO.
112. **Principiul proporționalității** presupune că orice restrângere trebuie stabilită și aplicată numai în scopul pentru care a fost prevăzută și în limitele strict necesare, în funcție de situația care o justifică.

Dacă nu există dispoziții legale care să determine limitele proporționalității, problema se soluționează pornind de la situațiile și circumstanțele concrete (de fapt), care trebuie verificate și apreciate de către autoritatea (instanța) în fața căreia se invocă ne-proporționalitatea (spre exemplu, nu va putea fi restrâns exercițiul dreptului la viața intimă și privată pe motivul că cei care îl exercită completează împotriva siguranței naționale).

În legătură cu principiul proporționalității, este semnificativă ideea că restrângerea trebuie să se facă în vederea favorizării interesului general.

1. **Principiul neafectării substanței dreptului.** Dacă exercițiul dreptului este doar restrâns, în afara limitelor respective exercițiul este liber, prin urmare, substanța dreptului rămâne neatinsă. Pe de altă parte, acest principiu interzice pierderea unor drepturi dobândite anterior și reconsiderarea beneficiului produs prin dobândirea lor, deoarece un drept dobândit este întotdeauna rezultatul direct al unor factori obiectivi, iar pierderea sau reconsiderarea lui trebuie să aibă suporturi obiective și legale, explicite.

Analizând tot contextul în care au fost adoptate normele contestate, constatăm că legiuitorul nu a îndeplinit cerințele prevăzute de art. 54 din Constituție.

Alte elemente esențiale de reținut în avceată speță

Denaturalizarea principiului tempus regit actum

113. Dreptul procedural este guvernat de principiul *tempus regit actum*, potrivit căruia normele procedurale se aplică imediat procedurilor în curs. Cu toate acestea, acest principiu nu este absolut: el nu poate funcționa în detrimentul acuzatului și nu poate afecta situațiile juridice stabilite. Curtea Constituțională din Moldova a statuat că aplicarea retroactivă a normelor procedurale este neconstituțională atunci când modifică drepturile dobândite sau așteptările legitime derivate din cadrul anterior (Decizia nr. 6/2018).
114. În acest caz, este vorba de o reformă retroactivă nefavorabilă, deoarece Legea nr. 100/2025 a fost adoptată atunci când procedura împotriva Evgeniei Gutul era deja în curs. Aplicarea noilor termene și proceduri într-un caz inițiat în temeiul normelor anterioare încalcă principiile securității juridice și a așteptărilor legitime, care sunt pilonii statului de drept. O persoană care face obiectul unei proceduri are dreptul să se bazeze pe stabilitatea cadrului normativ care reglementează cazul său; modificarea acestuia ex post facto cu efecte prejudiciabile echivalează cu o sancțiune ascunsă.
115. CEDO a reiterat că principiul previzibilității normative este o parte esențială a articolului 6 din Convenție (*Sunday Times împotriva Regatului Unit*, 1979). Atunci când statul modifică normele de procedură pentru a împiedica apărarea sau pentru a accelera procedurile în curs, acesta acționează în mod arbitrar și subminează încrederea publicului în sistemul de justiție. În acest sens, reforma moldovenească constituie o aplicare greșită a principiului *tempus regit actum*, care încetează să mai fie o normă tehnică () și devine un instrument de agresiune procedurală.

Caracterul ad personam al reformei

116. Selectarea exclusivă a articolelor 181 și 182 din Codul penal ca obiect al reformei procedurale evidențiază natura ad personam a Legii nr. 100/2025. Doctrina constituțională comparativă înțelege că o lege ad personam este una care, în ciuda aspectului său general, are ca scop afectarea situației specifice a unei persoane sau a unui grup identificabil, contravinând principiului generalității și abstractizării normei. Curtea Constituțională italiană, în Hotărârea nr. 1146/1988, a definit acest concept ca „expresia unei voințe legislative care vizează influențarea proceselor individuale sau a poziției unor subiecți specifici”.
117. În cazul Republicii Moldova, faptul că reforma se referă exclusiv la două articole din Codul penal – care, în mod semnificativ, sunt cele pe care se bazează acuzațiile împotriva Evgheniei Gutul – întărește suspiciunea de motivație politică și persecutorie. Absența unor motive obiective, a unei politici penale sau a unor statistici care să justifice de ce infracțiunile prevăzute la articolele 181 și 182 merită un tratament procedural special confirmă natura selectivă și țintită a normei. Acest tip de legislație, chiar și atunci când este ascunsă sub forma formalității juridice, contravine articolului

54 alineatul (2) din Constituție, care prevede că restricțiile asupra drepturilor trebuie să fie generale, necesare și proporționale.

118. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a avertizat asupra pericolelor acestui tip de manipulare legislativă. În *cauza Zielinski și Pradal & Gonzalez împotriva Franței* (1999), Curtea a condamnat intervenția legislativă care, în cursul procedurilor în desfășurare, a modificat condițiile de urmărire penală în favoarea statului. Ratio decidendi a acestei hotărâri este pe deplin aplicabilă în cazul de față: o lege adoptată pentru a influența procedurile judiciare în curs încalcă separarea puterilor, independența judiciară și principiul egalității armelor.

Cu privire la aplicarea directă a Convenției și rolul judecătorului

119. În conformitate cu normele europene privind drepturile omului, judecătorul național acționează ca principalul garant al Convenției. Acest principiu, reiterat de CEDO în *cauza Avotiș împotriva Letoniei* (2016), impune instanțelor naționale obligația de a aplica direct Convenția și jurisprudența Curții de la Strasbourg, chiar și în cazul unor dispoziții legislative contradictorii. În consecință, dacă o normă internă încalcă drepturile consacrate în Convenție, judecătorul național trebuie să se abțină de la aplicarea sau interpretarea acesteia în contradicție cu Convenția.
120. În cazul de față, instanța nu poate aplica pur și simplu Legea nr. 100/2025 în mod mecanic. Ea trebuie să examineze dacă aplicarea sa specifică încalcă drepturile inculpatului la egalitate, apărare și securitate juridică. În acest caz, judecătorul are obligația pozitivă de a asigura primatul normelor internaționale ratificate – în special CEDO – asupra dispozițiilor interne incompatibile. Această obligație decurge și din articolul 4 alineatul (1) din Constituție, care încorporează tratatele internaționale privind drepturile omului în ordinea juridică internă și le conferă prioritate față de dreptul comun.
121. Pe scurt, o acțiune judiciară care menține aplicarea literală a Legii nr. 100/2025 fără a analiza compatibilitatea acesteia cu Convenția ar constitui o renunțare neconstituțională la obligația de a proteja drepturile fundamentale.
122. Înainte de a ajunge la neaplicarea sau declararea neconstituționalității, judecătorul național are la dispoziție un instrument de armonizare: interpretarea în conformitate. Acest principiu impune ca, atunci când o normă poate fi interpretată într-un mod compatibil sau incompatibil cu drepturile fundamentale, judecătorul să opteze întotdeauna pentru interpretarea care păstrează constituționalitatea și conformitatea cu Convenția.
123. Aplicat în cazul de față, Curtea de Apel ar putea interpreta dispozițiile Legii nr. 100/2025 în sensul că termenele și condițiile procedurale introduse nu sunt obligatorii, ci orientative, sau că nu se aplică retroactiv procedurilor în curs. O astfel de interpretare

în conformitate ar permite restabilirea parțială a echității procedurale și evitarea unei încălcări directe a articolului 6 din Convenție. Cu toate acestea, atunci când formularea normei e atât de precisă și restrictivă încât exclude orice interpretare compatibilă, judecătorul trebuie să ridice problema neconstituționalității sau, după caz, să sesizeze CEDO pentru o hotărâre preliminară.

124. CEDO a reamintit în *cauza Scordino împotriva Italiei* (2006) că statele nu pot invoca formalismul juridic pentru a justifica nerespectarea drepturilor prevăzute în convenție. În același sens, interpretarea în conformitate cu convenția nu ar trebui să fie o scuză pentru menținerea legilor incompatibile, ci mai degrabă un instrument de tranziție către corectarea lor constituțională. În cazul Legii nr. 100/2025, aplicarea sa literală este incompatibilă cu drepturile fundamentale; prin urmare, singura măsură legitimă este reinterpretarea consecventă sau suspendarea aplicării sale.

125. Legalitatea procedurală, în dimensiunea sa europeană, nu se limitează la existența unor norme formale, ci necesită coerența cu principiile materiale ale unui proces echitabil. Articolul 7 din CEDO, deși se referă la dreptul penal material, conține o lecție care poate fi extrapolată la procedură: nimeni nu poate fi supus unei proceduri sau unei pedepse care nu este previzibilă în temeiul legii în vigoare. În consecință, reformele procedurale care modifică cursul unui proces în detrimentul acuzatului încalcă indirect principiul legalității.

126. În *cauza Coëme și alții împotriva Belgiei* (2000), CEDO a considerat că o lege procedurală adoptată pentru a asigura condamnarea anumitor inculpați a încălcat articolul 6, întrucât a constituit o ingerință legislativă în funcția judiciară. În mod similar, reforma moldovenească din 2025 denaturează principiul legalității procedurale, introducând o normă care, deși formal procedurală, are un efect substanțial: restricționează drepturile, modifică structura procesului și influențează rezultatul procedurii.

127. Din punct de vedere teoretic, legalitatea procedurală implică previzibilitate, neutralitate și generalitate. Atunci când legea este concepută pentru a influența cazuri specifice, ea încetează să mai fie lege și devine un act politic deghizat în formalitate juridică. Rolul judecătorului este tocmai acela de a împiedica această denaturare a legii.

Jurisprudență relevantă a CEDO

128. CEDO a statuat constant că „termenul rezonabil” (art. 6 §1 CEDO) vizează evitarea duratei excesive, dar celeritatea nu poate compromite drepturile apărării și egalitatea de arme. Din jurisprudență rezultă câteva principii utile pentru controlul de constituționalitate:

129. • „Timpul și înlesnirile necesare pregătirii apărării” (art. 6 §3 lit. b) sunt garanții efective, nu teoretice. Termene scurte devin problematice când natura cauzei impune examinarea documentelor voluminoase ori expertize tehnice complexe.
- „Egalitatea de arme” reclamă echilibru real între acuzare și apărare: dacă parchetul dispune de resurse instituționale și de acces la probatoriu într-o perioadă mai lungă, iar apărării i se impune un calendar draconic pentru replică, dezechilibrul devine structural.
- „Procesul echitabil” este evaluat în concreto: chiar și atunci când statul urmărește un scop legitim (combaterea corupției politice, integritatea vieții publice), mijloacele procedurale nu pot anihila drepturi esențiale (citarea și audierea efectivă a martorilor apărării; administrarea contra-expertizelor; accesul la materialul dosarului într-un termen realist).
130. În plus, în materie de tratament diferențiat (art. 14 CEDO în conexiune cu art. 6), Curtea cere o justificare „obiectivă și rezonabilă” a diferenței. Selectarea unei singure categorii de infracțiuni – cele cu „conotație politică” – pentru un regim accelerat impus prin lege, mai ales în contextul dezbaterii publice și al practicii organelor de urmărire penală față de opoziție, creează riscul unei aparențe de instrumentalizare a procedurii penale, ceea ce CEDO sancționează atunci când afectează percepția de imparțialitate și neutralitate a justiției. Pe aceeași linie, Curtea a subliniat că imperativele de politică penală (inclusiv anticorupție) nu justifică, ca atare, derogări care golesc de conținut garanțiile apărării; „eficacitatea” nu este un scop care să permită sacrificarea „echității”.
131. Relevante pentru aceste teze sunt hotărâri privind: (i) necesitatea unui „timp adecvat” pentru apărare și acces efectiv la materialul dosarului; (ii) egalitatea de arme; (iii) diferențe de tratament procesual care nu au justificare obiectivă. În evaluarea noastră, aplicând principiile extrase din cauze precum Kudła c. Poloniei (echilibrul între celeritate și garanții), Nideröst-Huber c. Elveției (egalitate de arme), Barberà, Messegue și Jabardo c. Spaniei (echitate efectivă), statul nu a demonstrat că regimul special este necesar și proporțional în raport cu scopul invocat. Chiar dacă aceste cauze nu privesc identic termene-cap legislative pe categorii de infracțiuni, standardul general de analiză (echitate + justificare obiectivă a diferențierii) se aplică mutatis mutandis.

Cu privire la aplicarea protocolului 16 al CEDO

132. Protocolul nr. 16 la Convenția europeană a drepturilor omului, în vigoare pentru Moldova de la 1 iunie 2023, autorizează instanțele naționale superioare să solicite avize consultative din partea Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) cu privire la chestiuni de principiu referitoare la interpretarea sau aplicarea drepturilor și libertăților

definite în convenție. Acest mecanism de cooperare are scopul de a preveni încălcările înainte ca deciziile naționale contrare convenției să fie luate.

133. Conform art. 6 alin. (4) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, *În exercitarea jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională poate solicita Curții Europene a Drepturilor Omului emiterea unui aviz consultativ în chestiuni de principiu privind interpretarea sau aplicarea drepturilor și libertăților fundamentale prevăzute în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în protocoalele la aceasta.*

134. În contextul speței, utilizarea Protocolului nr. 16 este pe deplin relevantă. Reforma procedurală introdusă prin Legea nr. 100/2025 ridică o problemă de interpretare directă a articolului 6 din CEDO: poate legiuitorul să modifice regimul procedural în detrimentul unui inculpat în cadrul unei proceduri, prin intermediul unei norme care afectează numai infracțiunile de care este acuzat? Răspunsul la această întrebare transcende cazul specific, întrucât afectează însăși structura statului de drept moldovean.

135. CEDO a încurajat în mod expres instanțele naționale să utilizeze acest mecanism ca măsură preventivă (*Aviz consultativ privind recunoașterea în dreptul intern a raportului juridic de filiație între un copil născut în urma unui contract de maternitate surrogat în străinătate și mama surogat, 2019*). Solicitarea unui aviz consultativ ar permite instanței să acționeze în conformitate cu sistemul european al drepturilor omului, evitând condamnarea internațională în viitor și consolidând legitimitatea deciziei sale interne.

Luând act de cele expuse, constatăm că norma procesuală criticată, prin selectarea unei categorii de infracțiuni cu conotație politică pentru un regim accelerat și rigid, încalcă dreptul la apărare, compromite echitatea procesului, instituie o discriminare procesuală nejustificată și afectează independența justiției. Celeritatea nu poate fi atinsă prin sacrificarea garanțiilor; statul de drept reclamă reguli generale, neutre și garanții efective, nu excepții direcționate. În consecință, se impune constatarea neconstituționalității alin. (4¹) din art. 20 Cod de procedură penală a RM.

G. Cerințele autorului sesizării

În temeiul celor expuse mai sus, în baza articolului 135, alineatul (1), litera a) din Constituția Republicii Moldova, a articolul 4, alineatul (1) lit. a) și g) și art. 6 alin. (4) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, solicităm Curții Constituționale a Republicii Moldova următoarele:

- Primirea și acceptarea spre examinare a prezentei excepții de neconstituționalitate.
- Verificarea constituționalității art. 20 alin. (4¹) din Codul de procedură penală, în redacția Legii nr. 100/2025.
- Solicitarea Curții Europene a Drepturilor Omului emiterea unui aviz consultativ în chestiuni de principiu privind interpretarea sau aplicarea drepturilor și libertăților fundamentale prevăzute în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, cu referire la următorul aspect: *Poate legiuitorul să modifice regimul procedural în detrimentul unui inculpat în cadrul unei proceduri, prin intermediul unei norme care afectează numai infracțiunile de care este acuzat?*

H. Lista documentelor relevante.

I. Declarația și semnătura autorului sesizării.

Declar pe propria onoare că informațiile ce figurează în prezenta sesizare sunt exacte.

ÎNCHIEIERE

14 ianuarie 2026

mun. Chișinău

COLEGIUL PENAL AL CURȚII DE APEL CENTRU

Având în componența sa:

Președintele ședinței:

Judecători:

Grefier:

Interpret:

Eugeniu BEȘELEA

Andrei CAZACICOV și Vitalie BUDECI

Marilena ARNĂUTU

Diana GUZUN

cu participarea:

Procurorului:

Avocatei:

Avocatului:

Avocatului :

Inculpatei:

Inculpatei

Cristina GLADCOV

Natalia BAYRAM

Sergiu MORARU

Constantin BRIA

Evghenia GUȚUL (*prin teleconferință*)

Svetlana POPAN (*prin teleconferință*)

examinând, în ședință publică, cererea avocatei Natalia BAYRAM în interesele inculpatei Evghenia GUȚUL de sesizare a Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, a prevederilor articolului 20 alin.(4/1) Cod de procedură penală, în cadrul cauzei examinării în ordine de apel a cauzei penale de învinuire a lui GUȚUL Evghenia Alexandr și POPAN Svetlana Gheorghi în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.30, 42 alin.(5), 45, 181/2 alin.(5) și art.30, 42 alin.(5), 45, 181/2 alin.(5) Cod penal, împotriva Sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-1035/2024 din 05 august 2025, -

CONSTATĂ:

1. Pe rolul Curții de Apel Centru se află pentru examinare în ordine de apel, apelurile declarate de avocații BAYRAM Natalia și Sergiu MORARU în interesele inculpatei Evghenia GUȚUL și de avocatul Constantin BRIA în interesele inculpatei POPAN Svetlana Gheorghi, împotriva Sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-1035/2024 din 05 august 2025,.

2. Cauza a fost soluționată prin Sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-1035/2024 din 05 august 2025.

3. Nefiind de acord cu Sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-1035/2024 din 05 august 2025, avocații BAYRAM Natalia și Sergiu MORARU care acționează în interesele inculpatei Evghenia GUȚUL, au depus cereri de apel, solicitând admiterea cererii acestora, casarea integrală a sentinței atacate cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, într-un alt complet de judecată.

4. Ca urmare a dezacordului cu Sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-1035/2024 din 05 august 2025, avocatul Constantin BRIA care acționează în interesele inculpatei POPAN Svetlana Gheorghi, a declarat apel, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a Sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-1035/2024 din 05 august 2025.

5. La data de 08 octombrie 2025 în cadrul ședinței de judecată, avocata Natalia BAYRAM în interesele inculpatei Evghenia GUȚUL, a înaintat Colegiului o cerere de sesizare a Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în

conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție a prevederilor articolului 20 alin.(4/1) Cod de procedură penală.

Colegiul reține că sesizarea depusă are drept obiect supunerea controlului constituționalității a prevederilor art.20 alin.(4/1) Cod de procedură penală „în cauzele penale prevăzute la art.181-182 din Codul penal nr.985/2002, urmărirea penală urmează a fi terminată într-un termen de cel mult 6 luni. Termenul de urmărire penală poate fi prelungit motivat de către procuror, cu informarea Procurorului General în cazul fiecărei prelungiri. Cauzele respective se examinează de către prima instanță în cel mult 4 luni, iar de către instanța de apel în cel mult două luni, termene care pot fi prelunghite prin încheierea instanței respective.” remarcând autorul sesizării faptul că a astfel de reconfigurare afectează în mod direct dreptul la apărare și principiul egalității armelor. Prin introducerea amendamentului la art.20 și anume introducerea unui nou alineat alin.(4/1) se introduce un tratament procedural diferențiat bazat exclusiv pe natura infracțiunii imputate, fără o justificare rezonabilă sau o legătură cu un interes public legitim. Inegalitatea nu se manifestă doar în formă, ci și în fond: cei acuzați în temeiul art.181 - 182 Cod penal sunt supuși unor proceduri mai severe, cu un timp de pregătire mai scurt și cu termene judiciare mai restrânse, fiind în mod clar și evident dezavantajați față de alți acuzați de infracțiuni de aceeași gravitate sau mai grave.

În susținerea sesizării, apărarea a invocat faptul că pe rolul Curții de Apel Centru se află în examinare cererea de apel înaintată în interesele dnei GUȚUL Evghenia împotriva Sentinței Judecătoreiei Chișinău, (sediul Buiucani) din 05 august 2025. Potrivit sentinței, GUȚUL Evghenia a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.30, 42 alin.(5), 45, 181/2 alin.(5) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă penală sub formă de 7 ani închisoare, cu privarea dreptului de a exercita activități legate de organizare contabilă și financiare în cadrul partidelor politice precum și privare de activitate de membru în partidele politice pe un termen de 5 ani. Dna GUȚUL a fost recunoscută vinovată de complicitate la comiterea infracțiunii de acceptare cu bună știință a finanțării partidului politic din partea unui grup criminal organizat în perioada anilor 2021-2022 prin introducerea pe teritoriul RM a mijloacelor financiare în interesul unui concurent electoral, deghizarea sumelor de bani, falsificarea formularelor de donații, asistență la remunerare financiară ilegală în cadrul întrunirilor politice, remunerarea persoanelor etc. Dat fiind gravele încălcări de fapt și de drept comise de instanța de fond, încălcarea tuturor drepturilor fundamentale ale dnei GUȚUL, emiterea unei sentințe ilegale, contrare tuturor circumstanțelor cauzei, sentința a fost atacat cu apel la Curtea de Apel Centru.

Potrivit art.134 din Constituție, Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova, care garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Iar potrivit art.135 din Constituție, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Prin hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016, Curtea Constituțională a relatat că, judecătorul ordinar, nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau de reprezentantul acestuia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate și a reținut că verificarea

42
constituționalității normelor contestate, constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

Potrivit art.7 alin.(3) Cod de procedură penală în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

Alin.(3/1) din același articol prevede că, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune în termen de 5 zile prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei. Însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, debaterile judiciare se suspendă, cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrângere. Instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională în termen de 5 zile de la data emiterii încheierii.

Referitor la temeinicia înaintării prezentei cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie art.20 alin.(4/1) Cod de procedură penală. Această normă legală, nu a fost anterior, obiect de examinare în fața înaltei Curți, în forma și cu argumentarea prezentată în sesizare.

În temeiul art.135 alin.(1) lit.g) din Constituție, art.4 alin.(1), lit.g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.4 alin.(1) lit.g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative, ține de competența Curții Constituționale. Sub acest aspect, norma vizată în prezenta cerere, constituie obiect al controlului de constituționalitate.

Din aceste considerente, ținând cont de faptul că norma solicitată a fi supusă controlului de constituționalitate urmează a fi aplicată ca și aspect de procedură, instanța de apel urmează să se conducă de această prevedere legală, având în vedere că instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității ei cu Constituția, în temeiul art.7 Cod de procedură penală solicită admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, emiterea unei încheieri de ridicare a excepției de neconstituționalitate a art.20 alin.(4/1) Cod de procedură penală, în măsura în care instituirea unor termeni procedurali speciali de examinare a cauzei pe anumite categorii de infracțiuni, încalcă dreptul la apărare, și principiul egalității armelor și sesizarea Curții Constituționale referitor la excepția de neconstituționalitate ridicată.

6. În ședința Curții de Apel Centru din data de 14 ianuarie 2026, avocata Natalia BAYRAM care acționează în interesele inculpatei GUȚUL Evghenia a menționat că susține în continuare cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în temeiul art.7 alin.(3) Cod de procedură penală, și solicită admiterea cererii și sesizarea Curții Constituționale referitor la excepția de neconstituționalitate ridicată.

În ședința Curții de Apel Centru, din data de 14 ianuarie 2026, avocatul Sergiu MORARU care acționează în interesele inculpatei Evghenia GUȚUL a susținut integral

cererea depusă de avocata Natalia BAYRAM și a pledat pentru admiterea acesteia în sensul formulat și sesizarea Curții Constituționale referitoare la excepția de neconstituționalitatea ridicată.

În cadrul ședinței Curții de Apel Centru din data de 14 ianuarie 2026, avocatul Constantin BRIA care acționează în interesele inculpatei POPAN Svetlana a susținut cererea avocatei Natalia BAYRAM privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, a prevederilor articolului 20 alin.(4/1) Cod de procedură penală.

În cadrul ședinței Curții de Apel Centru din data de 14 ianuarie 2026 inculpata GUȚUL Evghenia a susținut cererea apărătorului, pledând pentru admiterea acesteia în sensul formulat.

În cadrul ședinței Curții de Apel Centru din data de 14 ianuarie 2026 inculpata POPAN Svetlana a susținut cererea avocatei Natalia BAYRAM, pledând pentru admiterea acesteia în sensul formulat

În cadrul ședinței Curții de Apel Centru, din data de 14 ianuarie 2026 procurorul Cristina GLADCOV a solicitat respingerea cererii depuse de avocata Natalia BAYRAM care acționează în interesele inculpatei GUȚUL Evghenia.

7. Verificând motivele invocate în cererea de sesizare privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de avocata Natalia BAYRAM în interesele inculpatei Evghenia GUȚUL, Colegiul penal al Curții de Apel Centru consideră necesar de a admite sesizarea privind efectuarea controlului constituționalității a prevederilor art.20 alin.(4/1) Cod de procedură penală, sub aspectul invocat în cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate cu sesizarea Curții Constituționale în vederea efectuării controlului constituționalității din considerentele următoarele considerente.

8. Potrivit art.342 Cod de procedură penală, toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată. Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asigurătorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.

Conform dispoziției art.7 Cod de procedură penală, (3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora. (3/1) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (3/2) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă. (3/3) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile indicate la alin.(3/1), instanța de judecată

43
refuză, prin încheiere, ridicarea excepției de neconstituționalitate. Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.

Relevante speței sunt prevederile pct.83 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82, care la rândul său, prevede că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții, și anume, dacă obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

9. Potrivit prevederilor art.135 alin.(1) lit.g) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.(4) alin.(1) lit.g) din Codul jurisdicției constituționale, „rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale”.

Prin Hotărârea nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit a) și g) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională a hotărât: în sensul art.135 alin.(1) lit.a) și g) coroborat cu art.20, 115, 116 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:

- 1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

- 2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

- 3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

- 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

10. Pct.107 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că în temeiul art.135 alin.(1) lit.a) sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale, de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor și soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

În această ordine de idei, **cu privire la subiectul sesizării** Colegiul reține că excepția de neconstituționalitate a fost formulată de un subiect care beneficiază de acest drept, în temeiul art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție, astfel cum aceste dispoziții au fost

interpretate prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, și anume de către avocata Natalia BAYRAM, care acționează în interesele inculpatei GUȚUL Evghenia.

Cu privire la obiectul excepției Colegiul notează că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art.20 alin.(4/1) Cod de procedură penală, care se încadrează în categoria actelor prevăzute de art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, fiind norme cu putere de lege.

Cu privire la legătura dintre norma contestată și soluționarea cauzei, Colegiul constată că excepția a fost ridicată în cadrul examinării, în ordine de apel, a cauzei penale privind învinuirea lui GUȚUL Evghenia Alexandr și POPAN Svetlana Gheorghii de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.30, 42 alin.(5), 45, 181/2 alin.(5) Cod penal, împotriva Sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-1035/2024 din 05 august 2025, iar prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, fiind astfel întrunită condiția incidenței normei asupra raportului juridic dedus judecării.

Cu privire la inexistența unei hotărâri anterioare a Curții Constituționale, Colegiul reține că, în privința obiectului sesizării privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale care să fi avut ca obiect prevederile contestate, condiție impusă de jurisprudența constituțională fiind astfel respectată.

În lumina celor expuse și având în vedere că obiectul excepției se încadrează în categoria actelor prevăzute de art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de un subiect îndreptățit, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect dispozițiile contestate, Colegiul penal constată că sunt întrinite condițiile de admisibilitate pentru sesizarea Curții Constituționale, motiv pentru care excepția de neconstituționalitate urmează a fi admisă spre examinare, cu sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului de constituționalitate asupra prevederilor art.20 alin.(4/1) Cod de procedură penală.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reiterat că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor pentru soluționarea litigiului în instanțele de judecată. Astfel, excepția de neconstituționalitate este un instrument de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale și poate fi ridicată doar în cadrul examinării unei cauze în instanța de judecată.

11. Trebuie de evidențiat că, în jurisprudența sa constantă, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate trebuie să cuprindă trei elemente obligatorii: textul contestat din punctul de vedere al constituționalității (prevederea legală), textul de referință pretins a fi încălcat (prevederea constituțională) și motivarea de către autorul excepției a relației de contrarietate dintre cele două texte, adică motivarea neconstituționalității textului criticat.

În prezenta cauză, instanța de apel constată că excepția de neconstituționalitate formulată întrunește cerințele minime de argumentare, conținând o motivare care pune în discuție relația de incompatibilitate dintre norma legală criticată și prevederea constituțională invocată. Totodată, Colegiul penal reține că dispozițiile art.20 alin.(4/1) Cod de procedură penală nu au mai făcut anterior obiectul unei sesizări de control al constituționalității în fața Curții Constituționale.

Așadar, motivele prezentei sesizări sunt fundamentate pe dispozițiile art.20 și art. 54 din Constituția Republicii Moldova, iar circumstanțele cauzei denotă întrunirea cerinței prevăzute la pct.3 al paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016.

Prin urmare, cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.20 alin.(4/1) Cod de procedură penală urmează a fi admisă.

12. Din considerentele sus-indicate, conducându-se de prevederile art.art. 7, 342, 364 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,-

44

DISPUNE:

Se admite cererea înaintată de avocata Natalia BAYRAM în interesele inculpatei Evghenia GUȚUL de sesizare a Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție a prevederilor articolului 20 alin.(4/1) Cod de procedură penală, cu expedierea cererii în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova, în temeiul art.135 alin.(1) lit. b) din Constituția Republicii Moldova.

Încheierea nu este susceptibilă căilor de atac.

**Președintele ședinței,
Judecătorul**

Judecătorii

Eugeniu BEȘELEA

Andrei CAZACICOV

Vitalie BUDECI